

ניסן תש"פ

ראשית דבר כולי מלא התפעלות כמה קשה וכואב לאנשים להתפלל ביחיד ולא בציבור אשריכם ישראל. אך תורה היא וללמוד אנחנו צריכים, כולי תקוה שלא תצא תקלה מתחת ידי ובסיעתא דשמיא אשיב לשואלים רבים בעת הזאת בעניין צירוף למניין, כאשר איש איש במרפסת ביתו ורואים אלו את אלו.

בשו"ע או"ח סימן נה סע' יג "צריך שיהיו כל העשרה במקום אחד ושליח ציבור עמהם" ובסע' יד "מי שעומד אחורי בית הכנסת וביניהם חלון אפילו גבוה כמה קומות אפילו אינו רחב ארבע ומראה להם פניו משם מצטרף לעשרה והמשיך הרמ"א גגין ועליות אינן בכלל הבית והעומד עליהם אינו מצטרף". ובסע' יח שם "אם קצת העשרה בבית הכנסת וקצתם בעזרה אינם מצטרפים". ובסע' יט שם "שליח ציבור בתיבה ותשעה בבית הכנסת מצטרפין אע"פ שהוא גבוה עשרים ורחבה ארבע ויש לה מחיצות עשרה מפני שהיא בטלה לבית הכנסת."

מכל דברי מרן והרמ"א אלו למדנו שצריך תמיד עשרה במקום אחד. אחורי בית הכנסת ויש חלון אם מראה פניו נחשב כמקום אחד. התיבה הגבוהה נחשבת כמקום אחד. על כן כתב הרמ"א שגגין ועליות שאינן נחשבות למקום אחד אפילו במראה פניו. על דברי הרמ"א הללו שעליות וגגין אינן בכלל בית וכוונתו כאמור שאינם מתבטלות להיות חלק מבית הכנסת מביא השערי תשובה סקט"ו (בשם הבאר היטב) את שיורי כנסת הגדולה, עליות שאינן סגורות בכתל גמור אלא כלונסאות גבוהות עשרה, ולמטה יש חצר גדולה שפונים אליו עליות ורואים זה את זה אם מצטרפין. (כוונתו לקומה שניה מעל החצר שאינה סגורה בכותל אלא במעקה גובה עשרה טפחים אבל עולים אליה מהחצר, כעין עזרת נשים בקומה שניה שאין קיר עד התקרה, זה גדר פונים אל החצר, אפילו כך לדעת שיורי כנסת הגדולה הן לא חלק מהחצר ולא מצטרפים למקום אחד.) ממשיך השערי תשובה – "ואליה רבה סקי"ב הביא את שיורי כנה"ג הנ"ל, ובמטה יוסף חלק ב' או"ח סימן יג כתב שבמקרה הנ"ל מצטרפין, וכן עמא דבר. ובמחזיק ברכה סוף אות ח' הסכים לשיורי כנה"ג ומ"מ כתב, אות יא, שאם העומדים שם בעליות ובעזרת נשים אינו בנקל לירד למטה לבית הכנסת. ומשתדלין להראות להם פניהם מלמעלה יש לסמוך להקל". משמע שמהות הענין לצרף את כולם למקום אחד. בהמשך הביא השערי תשובה את המחזיק ברכה שם באות יא "במקום שיש כיתות ששה בבית אחד וארבעה בבית אחר, בעת מגיפת עיפוש אויר שהיתה נקראת לאזיריטו, אם רשאים להיות לפני הפתח ויצטרפו לעשרה כיון שרואים זה את זה, וכתב כיון דאלו אין

הלשכה: חובבי ציון 37, ת.ד. 613 פתח-תקוה 49362

משרד: 03-9051533 • פקס: 03-9051511 • דוא"ל: lishkapt@gmail.com

רשאים ליכנס לפנים והשומר עמם בשדה לפני הפתח, וגם אשר בבית לא יוכלו לצאת חוץ, כי המקום צר מבחוץ וגם מעבור לרבים ואלו הארבעה משתדלים לבוא את הכתה ומראים להם פניהם, הוי ליה כמראה פניו דרך חלון דמצטרף וכל שכן שהוא, כיון דאי אפשר בשום פנים להיות יחד, וקל וחומר הוא מדינא לסמוך על הפוסקים". זאת אומרת המחזיק ברכה שם רוצה לומר כאשר באו הארבעה בבית אחד אל מקום צר לפני פתח הבית שבו נמצאים הששה בפנים נחשבים כמקום אחד למרות שנמצאים לפני פתח הבית אך לא כתב שכאשר כל אחד נמצא בביתו (מרפסת של היום היא חלק מהבית שכולו מעטפת כתלים עצמאית לכל מבנה) ורואים את השני בביתו יכול להצטרף.

המשנה ברורה שם או"ח נה ס"ק נב גם הוא מדבר מעזרת נשים או מחלון הסמוך לבית הכנסת, "כיון דמראה להם פניו. דומה למה שמבאר בסימן קצה לענין זימון שאם רואין אלו את אלו דמצטרפין" ובהמשך בס"ק נג שם ביחס לדברי הרמ"א שעליות וגגין אינן בכלל הבית כתב המ"ב "בכהאי גוונא שאין רואין אלו את אלו" ובהמשך שם ס"ק נז גם ביחס לעזרה כתב המ"ב "כתב הפרי מגדים דההיא דסעיף י' יח ויט בשאינן רואים זה את זה דבראו זה את זה אפילו בשני בתים ממש מצטרפין דומיא דזימון לקמן בסימן קצה. כאן כבר כתה הפג"מ מפורש שבשני בתים מועיל רואין זה את זה דומיא דזימון. כל זה מקורו בתשובת הרשב"א חלק א סימן צו וכבר כתב כף החיים או"ח סימן נה ס"ק ע שלדעת מרן נראה שלא פסק כרשב"א ובפרט שהרשב"א הביא זאת בלשון אפשר.

ועוד נראה לענ"ד המעיין בסימן קצה, בהלכות זימון, כתב מרן "שתי חבורות שאוכלות בבית אחד או בשני בתים, אם מקצתן רואים אלו את אלו מצטרפות לזימון ואם לאו אינן מצטרפות. ואם יש שמש אחד לשתיהן הוא מצרפן וכגון שנכנסו מתחילה על דעת להצטרף יחד ויש מי שאומר שאם רשות הרבים מפסקת בין שני הבתים אינם מצטרפים בשום ענין". וכתב בט"ז שם ס"ק ב דלאו דוקא רשות הרבים ממש שרחבה טז אמות אלא אפילו שביל היחיד מפריד ביניהם. זאת אומרת גם בזימון לא מועיל אם יש שביל אפילו של יחיד בין שני הבתים כבר אין זה בגדר אוכלים יחד, למרות שרואין אלו את אלו והפרי מגדים עצמו המובא לעיל במ"ב לצירוף למנין בשני בתים הרואים אלו את אלו כותב מפורש באשל אברהם סימן נה ס"ק יב וכן מה שכתוב שם רשות הרבים מפסקת אין מצטרף הוא הדין כאן. המ"ב בס"ק נח לאחר הבאת דברי הפרי מגדים כתב "ויש מחמירין (בביאור הלכה הביא בשם הגר"א) אפילו ברואין ובמקום הדחק אפשר שיש להקל".

סיכום הדברים – מרן המחבר והרמ"א לא הזכירו בשום מקום סיוע לצרף למנין ברואין זה את זה בשני בתים שונים, הזכירו מראה בפניו בעזרה, כמו בעזרת נשים שלנו, הכל מצד הסברא שגם מראה פנים או ראייה זה את זה סימן להחשיב את זה כמקום אחד ומתקיים מנין במקום אחד. מה שאין כן זימון שאין צריך להיות במקום אחד אלא מתי נחשבים אוכלין כאחד וביחד ולזה מועיל רואין זה את זה בשני בתים. ויש מדמים מנין לזימון דהיינו שגם רואים זה את זה יכול לצרף למקום אחד ובתנאי שאין שביל באמצע ולכן זה נחשב למקום אחד לשיטתם. על כן אין לקיים מנין מרפסות כאשר שביל היחיד עובר ביניהם וכל אחד בבית^א.

זכינו לקיים בכל רגע שאנו נמנעים מלצאת החוצה מצות 'ואהבת לרעך כמוך' ומצות 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם' בכל רגע ועוד לקיים 'לא תסור מהדבר אשר יגידו לך ועשית ככל אשר יורוך', כל המצוות הללו מקיים גם המתפלל ביחיד בביתו מתוך כוונה גדולה של השראת השכינה בישראל. בתפילות היחיד אפשר להתרכז מאוד בתפילה ולכוון שישמע הקב"ה כל תפילות עמך בית ישראל בכל מקום שהם. אשריכם ישראל החפצים כל כך להתפלל בציבור. הרצון העז הזה יוצא אל הפועל בתפילות היחיד כרצונו של אברהם אבינו ע"ה בעקידה בהקריבו את האיל.

חג כשר ושמח

ובריאות שלמה ושלוות חמד ונחת

י"ב כ"ב ה'ת"י

מיכה הלוי

^א כל זה לענין מנין לקדיש, קדושה ותפילה במנין וקריאת התורה.
לענין חופה, לברך ברכת אירוסין ונישואין וכן שבע ברכות מפורש באבן העזר סימן סב סע' יא שאפשר בשני בתים וכבר מעיר זאת הט"ז בסימן קצה (ע"ן שם ביאור הלכה ד"ה "בשום ענין")

הלשכה: חובבי ציון 37, ת.ד. 613 פתח-תקוה 49362

משרד: 03-9051533 • פקס: 03-9051511 • דוא"ל: lishkapt@gmail.com